

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นต้องวินิจฉัยดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้ต้องยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้ต้องยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และวรรคสอง บัญญัติว่าเมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่ง แล้ว หากพรรคการเมืองใด ยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น ซึ่งการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมาต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) สำหรับองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยคน และหากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น และห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ตามมาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๗

กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเบื้องต้นว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตที่ดีกว่า (ผู้ถูกร้อง) ขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง ความปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕ จึงเป็นการยื่นภายในระยะเวลาสิบห้าวันตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ในประเด็นนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคของผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง ผู้ถูกร้องจึงต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่แล้วแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕

ผู้ร้องได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่ปรากฏว่ารายงานการดำเนินกิจการดังกล่าวมิได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ผู้ร้องจึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องนำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เข้าพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่ตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ต่อมาผู้ร้องได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แต่ปรากฏว่าองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ไม่มีผู้แทนสาขาของพรรคผู้ถูกร้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้มีอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ๒ ครั้ง คือ ตามหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/๑๒๘๐๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ และหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/๑๕๓๗๑ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด การประชุมใหญ่ของผู้ถูกร้องจึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ประกอบมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นมาตรการทางกฎหมายที่บังคับให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาแล้วแจ้งต่อนายทะเบียนภายในเดือนมีนาคมของทุกปี และการจัดทำการดำเนินกิจการดังกล่าวต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และองค์ประชุมต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หากพรรคการเมืองใดมิได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขของกฎหมายที่กำหนด จึงเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีดังกล่าวจึงมีเหตุให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓

ประเด็นที่สอง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ในประเด็นนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อนายวรธวัช ตันติภิรมย์ ลาออกจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ข้อ ๒๐ วรรคสอง (๒) และ (๙) กำหนดไว้ว่า กรณีหัวหน้าพรรคลาออก คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลืออยู่สิ้นสุดลงทั้งคณะ อีกทั้งมิได้กำหนดบุคคลผู้ทำหน้าที่แทน และระยะเวลาไว้ และผู้ร้องได้มีประกาศลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ตอรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลืออยู่ได้ประชุมและมีมติให้ นางพูลฉวี ปานประเสริฐ เจริญฤทธิพรรคเป็นผู้รักษาการหัวหน้าพรรคอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖ บัญญัติให้พรรคการเมือง ที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล และมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย พรรคการเมืองจึงต้องมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม

ในการดำเนินกิจการพรรคผู้ถูกร้อง นางพูลฉวี ปานประเสริฐ ได้รายงานการดำเนินกิจการ พรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อผู้ร้องแล้ว ต่อมานายวรธวัช ตันติภิรมย์ ที่ได้ลาออกจาก หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องไปแล้วนั้นเป็นประธานในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕ ของพรรคผู้ถูกร้อง และลงนามในหนังสือรายงานการดำเนินกิจการพรรคผู้ถูกร้อง ฉบับลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องและพฤติการณ์ดังกล่าวของนายวรธวัช ตันติภิรมย์ เป็นการกระทำ ในฐานะคณะกรรมการบริหารหรือตัวแทนของพรรคผู้ถูกร้องซึ่งกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง มิได้คัดค้านการกระทำของนายวรธวัช ตันติภิรมย์ แต่อย่างใด หากพิจารณาพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคสาม ที่บัญญัติให้ กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และวรรคสี่ บัญญัติให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคสาม หากพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำการนั้น และได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองโดยปรากฏในรายงานการประชุม หรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุม ภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการประชุมในกรณีที่มิปรากฏในรายงานการประชุม ดังนั้น เมื่อมิได้มีผู้ใด

คัดค้านการกระทำของนายวรธวัช ตันติภิรมย์ จึงถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวกระทำในฐานะตัวแทนของพรรคผู้ถูกร้อง กรรมการบริหารพรรคจึงต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น และแม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๙/๒๕๕๔ วินิจฉัยไว้ว่าการลงมติเลือกคณะกรรมการบริหารพรรคชีวิตที่ดีกว่าไม่ได้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ กรณีจึงเป็นการดำเนินการเลือกคณะกรรมการบริหารพรรคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลทำให้พรรคชีวิตที่ดีกว่าไม่มีทั้งหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค ด้วยเหตุนี้ การแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคที่จะดำเนินกิจการทางการเมืองใด ๆ ต่อไป ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของข้อบังคับพรรคชีวิตที่ดีกว่า ข้อ ๒๒ (๑) (ง) ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขให้หัวหน้าพรรคเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ลงนามในเอกสารต่าง ๆ ในนามพรรค เมื่อปรากฏว่าการดำเนินกิจการดังกล่าวมิได้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค นายวรธวัช ตันติภิรมย์ จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคของพรรคชีวิตที่ดีกว่าก็ตาม แต่การที่นายวรธวัช ตันติภิรมย์ ลาออกจากหัวหน้าพรรคไปแล้ว แต่ยังคงมีพฤติการณ์กระทำการในฐานะหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องอย่างต่อเนื่องมาตลอด เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในการกระทำของนายวรธวัช ตันติภิรมย์ แล้ว จึงถือว่าเป็นบุคคลที่เคยเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๗

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป มาตรานี้จึงเป็นบทบังคับให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของพรรคที่ถูกยุบไป ที่หมายถึง ผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรค ในขณะที่กระทำการอันเป็นเหตุให้ยุบพรรค หรือผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคและเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนกรรมการบริหารพรรคชุดเดิม ซึ่งเป็นผู้กระทำการอันเป็นเหตุให้ยุบพรรค แล้วแต่กรณี ซึ่งตามคำร้องนี้มีเหตุแห่งการยุบพรรคตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ดังนั้น ผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคและเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนกรรมการบริหารพรรคชุดเดิมตามประกาศนายทะเบียน

พรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ และนายวรวัทธิ ตันติภิรมย์ ที่มีพฤติการณ์กระทำการในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้กระทำการอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง จึงอยู่ในความหมายของกรรมการบริหารพรรคที่ต้องอยู่ในบังคับของมาตรา ๔๗ ซึ่งต้องห้ามจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองต้องยุบไปตามมาตรา ๔๗ มาตราดังกล่าวนี้เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่มีได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว จึงต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรวินิจฉัยว่า พรรคชีวิตที่ดีกว่าผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป ตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชีวิตที่ดีกว่า ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ และนายวรวัทธิ ตันติภิรมย์ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ